

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z BIOLOGII na rok szkolny 2020/21 z uwzględnieniem nauczania zdalnego

Przedmiotowy system oceniania z biologii opracowany został w oparciu o: Podstawę programową kształcenia z biologii na poziomie podstawowym i rozszerzonym , WSO.

Przedmiotem oceniania są:

- wiadomości,
- umiejętności
- postawa ucznia i jego aktywność
- umiejętność pracy w grupie

Cele ogólne oceniania na lekcjach biologii

- rozpoznawanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych,
- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- pomoc uczniowi w samodzielnym kształceniu biologicznym,
- przekazanie rodzicom lub opiekunom informacji o postępach dziecka,
- dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności jego nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.
- pomoc uczniowi z trudnościami edukacyjnymi

Metody i narzędzia ,które mogą sprawdzać osiągnięcia edukacyjne ucznia z biologii:

1. **Odpowiedzi ustne** (przynajmniej raz w semestrze) odpowiedź na określony temat, charakteryzowanie procesów biologicznych, umiejętność wnioskowania przyczynowo-skutkowego itp. Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału **z trzech ostatnich tematów lekcji, w przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu. W przypadku nauczania zdalnego uczeń łączy się z nauczycielem przy udziale komputera i ma obowiązek posiadać kamerę i głośnik.**

2. **Kartkówki** 10 min. obejmujące materiał **z trzech ostatnich tematów lekcji** (nie muszą być wcześniej zapowiadane), nie podlegają poprawie.

Uczniowie nieobecni na kartkówce nie piszą jej. Ocena z kartkówki traktowana jest jak ocena z odpowiedzi . **W przypadku nauczania zdalnego przewidziane są krótkie formy sprawdzenia wiadomości i wysłanie odpowiedzi do nauczyciela w formie spakowanego pliku Word we wskazane miejsce i w określonym czasie.**

3. **Sprawdziany pisemne** 30 min. - 45 min.- 1.5godz. (zależnie od zakresu sprawdzanego materiału, poziomu kształcenia i profilu), w tym: testy dydaktyczne z zadaniami jednokrotnego i /lub wielokrotnego wyboru, a w klasach medycznych sprawdziany maturalne (diagnozy) z zadań otwartych i zamkniętych przeprowadzane po zakończeniu każdego działu, zapowiadane tydzień wcześniej. **W przypadku nauczania zdalnego przewidziane są sprawdziany wiadomości i wysłanie odpowiedzi do nauczyciela w formie spakowanego pliku Word we wskazane miejsce i w określonym czasie. Jednakże diagnozy maturalne w klasach rozszerzonych medycznych z dużych partii materiału odbywać się mogą w szkole przy zastosowaniu wymogów bezpieczeństwa.**
4. **Prace domowe (zakładanie hodowli i przeprowadzanie doświadczeń , opracowywanie zadanych treści materiału, rozwiązywanie zadań w zeszycie). W przypadku nauczania zdalnego uczeń wysyła nauczycielowi na wskazany adres i w określonym czasie zadania, dowody przeprowadzonych doświadczeń , hodowli np. w formie zdjęć. Forma jest wcześniej ustalona.**
5. **Preparatyka mikroskopowa (klasy medyczne)** umiejętność ustawiania obrazu i rozpoznawanie preparatów mikroskopowych, wykonywanie preparatów żywych. (tylko na lekcjach w grupach)
6. **Założenie zielnika i znajomość gatunków roślin (klasy medyczne)**
  7. **Projekty uczniowskie i prezentacje np. multimedialne do wyboru przez ucznia. W przypadku nauczania zdalnego to ważny element uzyskania oceny. Uczniowie łączą się z nauczycielem i prezentują przygotowany materiał na lekcji online lub poza lekcją w ustalonym przez nauczyciela czasie nie kolidującym z innymi zajęciami.**
  8. **Prowadzenie zeszytu przedmiotowego .Uczeń zobowiązany jest do prowadzenia zeszytu przedmiotowego, w którym powinny znajdować się notatki i schematy z każdej lekcji oraz zadane przez nauczyciela zadania domowe. Zeszyt jest wizytówką ucznia i będzie podlegał ocenie przy odpowiedzi ucznia. **Podczas nauczania zdalnego uczeń ma obowiązek prowadzenia zeszytu przedmiotowego i wykonywania notatek z odbytej lekcji.****
  9. **Inne formy aktywności (osiągnięcia na szczeblu co najmniej wojewódzkim konkursów i olimpiad)**

10. Praca na lekcji – aktywność. **W przypadku nauczania zdalnego jak i bezpośrednio w szkole szczególnie aktywność uczniowska pomaga w prowadzeniu lekcji i opanowaniu materiału. Oceniana jest również pomysłowość, chęć poszukiwania, biologiczna kreatywność.**

Uwaga ! Uczeń nie musi mieć ocen ze wszystkich wymienionych wyżej kategorii .

Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych i podnoszenia osiągnięć uczniów. Prawa i obowiązki ucznia na zajęciach lekcyjnych.

Uczeń nieobecny na sprawdzianie z przyczyn losowych (udokumentowane zwolnienie lekarskie, sytuacja trudna rodzinna) powinien go napisać w terminie nie przekraczającym **2 tygodnie** od powrotu do szkoły. Czas i sposób zaliczenia materiału uczeń uzgadnia z nauczycielem, **nie zgłoszenie się w terminie jest jednoznaczne z oceną niedostateczną lub wpisem do dziennika elektronicznego w formie zapisu nb0. Uczeń, który opuścił przynajmniej dwukrotnie pierwszy termin sprawdzianu z przyczyn innych niż wyżej wymienione zobowiązany będzie do napisania sprawdzianu zaliczeniowego z całego semestru.**

W sytuacji, gdy uczeń podczas pisania pracy pisemnej (sprawdziany, kartkówki) korzystał z tzw. pomocy i postępował nieuczciwie otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawy.

Prace pisemne powinny być ocenione i oddane w ciągu 3 tygodni. Nauczyciel oddając prace omawia je, podaje punktację. Uczeń otrzymuje pracę do wglądu wyłącznie na lekcji, na której nauczyciel rozdaje sprawdzone prace. Prace nie są wynoszone przez ucznia i pozostają do wglądu dla rodziców ucznia. Wszystkie prace są archiwizowane przez 1 rok. Przed każdym sprawdzianem pisemnym i na lekcji poprawkowej uczniowie są zobowiązani do wyłączenia telefonów komórkowych. **W przypadku nauczania zdalnego jw. Nie włączenie na sprawdzianie kamery lub głośnika z przyczyn niezależnych skutkuje oceną niedostateczną.**

1. **Ocenę niedostateczną ze sprawdzianu można poprawić.** Poprawa jest dobrowolna, odbywa się poza lekcjami, w ciągu **1 tygodnia od rozdania prac i tylko 1 raz. Inne oceny nie podlegają poprawie. Ocena jest wpisana do dziennika elektronicznego obok oceny niedostatecznej. Przy wystawieniu oceny będą brane pod uwagę dwa wyniki. Ocena otrzymana z poprawy nie może być wyższa niż ocena dobra. Oceny z odpowiedzi ustnych, kartkówek i inne nie podlegają poprawie. W przypadku nauczania zdalnego nauczyciel ustala termin poprawy zwykle po lekcjach w MS Teams.**

Przy pisaniu poprawy sprawdzianu punktacja nie zmienia się.

2. Umożliwienie zwolnienia z pracy klasowej, kartkówki lub odpowiedzi ustnej w wyjątkowych przypadkach losowych. Należy taką sytuację zgłosić nauczycielowi przed lekcją ze sprawdzianem. **W nauczaniu zdalnym rodzic lub uczeń pełnoletni komunikuje się z nauczycielem przez edziennik lub MS Teams.**
3. Uzupelnienie braków z przedmiotu w ramach konsultacji z nauczycielem w przypadku **zgłoszenia chęci przez ucznia. W nauczaniu zdalnym jw.**
4. Możliwość zgłoszenia nieprzygotowania (np) ucznia do odpowiedzi ustnej **1** raz w semestrze przy **1 i 2** godz. biologii w tygodniu i **2** razy w semestrze przy większej ilości godzin biologii w tygodniu. **W nauczaniu zdalnym jw.**
5. oraz zgłoszenia **1** raz w semestrze braku (B) pracy domowej lub braku zeszytu , podręcznika. **Każdy kolejny brak jest karny, za który uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.** Brak lub nieprzygotowanie uczeń zgłasza po sprawdzeniu listy obecności . **W nauczaniu zdalnym jw**

Uwaga: Za nieprzygotowanie do lekcji rozumie się nie opanowanie materiału z trzech ostatnich tematów lekcji lub brak zadania domowego , brak podręcznika , zeszytu przedmiotowego

Sposoby informowania uczniów

Na pierwszych godzinach lekcyjnych nauczyciel zapoznaje uczniów z PSO. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny udostępnione są wszystkim uczniom na stronie internetowej szkoły. Oceny cząstkowe, semestralne i końcoworoczne są jawne, oparte o opracowane kryteria. Sprawdziany są do wglądu ucznia w celu zapoznania się z ewentualnymi błędami i niedociągnięciami a także po to by sprawdzić prawidłowość oceniania i punktacji. Po każdym sprawdzianie uczeń odnotowuje w zeszycie swoje błędy w celu poprawy. Podczas odpowiedzi ustnej uczeń otrzymuje wpis oceny do zeszytu przedmiotowego. **W przypadku nauczania zdalnego nauczyciel informuje ustnie ucznia o ocenie z odpowiedzi oraz wysyła uczniom drogą elektroniczną wyniki sprawdzianu .**

Ocena klasyfikacyjna semestralna/roczna ustalana jest według następującego schematu:

Lp.	Zakres średniej ważonej obliczonej na podstawie wyników procentowych [%]	Zakres średniej ważonej obliczonej na podstawie ocen szkolnych (dziennik elektroniczny)	Ocena semestralna/roczna
-----	--	---	--------------------------

1	0 – 39	0,00 – 1,75	niedostateczny
2	40 – 54	1,76 – 2,75	dopuszczający
3	55 – 75	2,76 – 3,75	dostateczny
4	76 – 87	3,76 – 4,75	dobry
5	88 – 94	4,76 – 5,00	bardzo dobry
6.	95-100 i więcej	powyżej 5,00	celujący

Zasady wystawiania oceny śródrocznej i końcoworocznej

Wystawianie oceny klasyfikacyjnej dokonuje się na podstawie ocen cząstkowych, przy czym większą wagę mają oceny ze sprawdzianów (prac klasowych), w drugiej kolejności są kartkówki i odpowiedź ustna. Pozostałe oceny są wspomagające. **Na biologii obowiązuje system oceniania procentowego.**

- a) ocena semestralna to średnia ważona ocen za semestr I / II gdzie składową oceny stanowią sprawdziany, diagnozy, testy, zadania maturalne, odpowiedź ustna, kartkówki, aktywność, projekty, ćwiczenia, prace domowe, prowadzenie zeszytu, przeprowadzanie doświadczeń i obserwacji, zakładanie zielnika.

Średnią ważoną n liczb $a_1, a_2, \dots, a_n$, z których każda ma przyporządkowaną pewną nieujemną wagę $w_1, w_2, \dots, w_n$, wyznaczamy ze wzoru $\bar{s} = (w_1 a_1 + w_2 a_2 + \dots + w_n a_n) / (w_1 + w_2 + \dots + w_n)$.

Dla ocen ustalone zostały następujące wagi:

sprawdziany, testy, diagnozy waga **5**

odpowiedź ustna, kartkówka waga **3**

zadanie domowe, zeszyt uczniowski, prezentacje waga **1**

zielnik waga **2** (klasy medyczne)

Średnia powyżej 1.76 ocena dopuszczająca

Średnia powyżej 2.76 ocena dostateczna

Średnia powyżej 3.76 ocena dobra

Średnia powyżej 4.76 ocena bardzo dobra

- b) ocena końcoworoczna = średnia ocen z semestru I i II

Warunki i tryb uzyskania wyższej oceny semestralnej i końcoworocznej niż proponowana. Podwyższenie oceny zaproponowanej przez nauczyciela.

Uczeń lub jego rodzice (prawni opiekunowie) mają prawo wystąpić z pisemnym wnioskiem do nauczyciela prowadzącego zajęcia z biologii, o podwyższenie oceny z tych zajęć, w terminie nie dłuższym niż 3 dni od otrzymania informacji o przewidywanej dla niego semestralnej / końcoworocznej ocenie klasyfikacyjnej z biologii. Ocenę proponowaną

nauczyciel ogłasza na miesiąc przed końcem klasyfikacji semestralnej / końcoworocznej. Wniosek należy złożyć w sekretariacie szkoły.

UWAGA: Przewidywana ocena może ulec zmianie, po uwzględnieniu ostatnich prac kontrolnych.

1. **Uczeń zobowiązany jest w przypadku chęci uzyskania oceny wyższej do napisania egzaminu semestralnego, który może zawierać zadania otwarte i zamknięte z semestru I w przypadku podwyższenia oceny semestralnej, a w przypadku wnioskowania o podwyższenie oceny końcoworocznej egzaminu rocznego z zadaniami otwartymi i zamkniętymi z semestru I i II. Zadania dostosowane są do profilu, poziomu klasy oraz do wymagań programowych na poszczególne oceny. Ocena uzyskana z testu jest jednoznaczna i nie podlega zmianie.**
2. Wniosek o podwyższenie oceny można złożyć tylko wtedy, jeśli uczeń spełnia wszystkie poniższe warunki:
  - 1) ma bardzo wysoką frekwencję na zajęciach szkolnych, w szczególności na zajęciach edukacyjnych, z których wnioskuje o podwyższenie oceny(nie dotyczy osób u których absencja wynikała poważnej i długotrwałej choroby), **systematycznie łączy się zdalnie z nauczycielem, umożliwia kontakt z nauczycielem przy użyciu kamery i głośnika**
  - 2) wszystkie opuszczone przez niego godziny są wiarygodnie usprawiedliwione, w szczególności dotyczy to nieobecności na zapowiadanych formach sprawdzania wiedzy i umiejętności,
  - 3) wszystkie prace pisemne tj. sprawdziany, testy, diagnozy, zapowiedziane kartkówki pisał w pierwszym terminie, na lekcji z klasą,
  - 4) na bieżąco wykonywał wszystkie zadawane prace domowe,
  - 5) wykorzystał wszystkie możliwości poprawy oceny zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
  - 6) nie otrzymał oceny niedostatecznej za „ściąganie”, **podczas nauczania zdalnego nie było wobec ucznia żadnych podejrzeń o nieuczciwe pisanie sprawdzianów.**

**Wymagania edukacyjne - oceniane aktywności ucznia (wiedza, umiejętności, postawy):
ogólne w zależności od poziomu kształcenia podstawowe lub rozszerzone**

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- uzyskiwał ze sprawdzianów i kartkówek wyłącznie wyniki powyżej 95% i/lub spełnia wybrane poniższe kryteria

pracował systematycznie i z zaangażowaniem na każdej lekcji i w domu; **oraz nauczaniu zdalnym**

ma wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania;

stosuje wiadomości w sytuacjach nietypowych (problemowych);

formułuje problemy oraz dokonuje analizy i syntezy nowych zjawisk;

proponuje rozwiązania nietypowe;

osiąga sukcesy w konkursach biologicznych i wiedzy ekologicznej na szczeblu wojewódzkim i centralnym.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- pracował systematycznie i z zaangażowaniem na każdej lekcji i w domu; **oraz nauczaniu zdalnym**

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w programie;
- stosuje zdobytą wiedzę do rozwiązywania problemów i zadań w nowych sytuacjach;
- wykazuje dużą samodzielność i bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł wiedzy, np.: wykresów, tablic, zestawień, encyklopedii, internetu;
- planuje i bezpiecznie przeprowadza doświadczenia
- zakłada hodowle przewidując efekty i skutki końcowe .

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- pracował systematycznie na każdej lekcji i w domu; **oraz nauczaniu zdalnym**
- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone w programie;
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań i problemów;
- korzysta z wykresów, tablic i innych źródeł wiedzy
- bezpiecznie wykonuje doświadczenia
- zapisuje i uzgadnia wnioski płynące z doświadczeń i obserwacji ,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- starał się pracować systematycznie i doskonalił w sobie tę cechę; **łączył się zdalnie z nauczycielem**
- opanował w podstawowym zakresie te wiadomości i umiejętności określone w programie, które są konieczne do dalszego kształcenia;
- z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych zadań i problemów;
- z pomocą nauczyciela korzysta ze źródeł wiedzy, takich jak: wykresy, tablice;
- z pomocą nauczyciela bezpiecznie wykonuje doświadczenia biologiczne;
- z pomocą nauczyciela zapisuje i uzgadnia wnioski płynące z doświadczeń oraz rozwiązuje zadania o niewielkim stopniu trudności.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- pracował systematycznie w miarę swoich możliwości; **łączył się zdalnie z nauczycielem**
- ma pewne braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych w programie, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia; wiedza, której nie zdobył nie rzutuje na dalszy cykl kształcenia,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności;
- z pomocą nauczyciela bezpiecznie wykonuje bardzo proste eksperymenty biologiczne , zapisuje wnioski

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował tych wiadomości i umiejętności określonych w programie, które są **konieczne do dalszego kształcenia, mają wpływ na procesy biologiczne i związki przyczynowo – skutkowe.**
- nie potrafi, nawet z pomocą nauczyciela przeprowadzić obserwacji i doświadczenia biologicznego ,
- nie potrafi bezpiecznie posługiwać się prostym sprzętem laboratoryjnym i odczynnikami chemicznymi niezbędnymi do przeprowadzenia doświadczenia biologicznego

Diagnozowanie

Klasy 1 medyczne na początku września podlegają diagnozie wstępnej z wiedzy jaką posiadają po gimnazjum/szkole podstawowej. W klasach medycznych na każdym etapie kształcenia odbywają się diagnozy maturalne po każdym zrealizowanym dziale. W klasie 3 medycznej odbywają się ponadto próbne matury przygotowane przez CKE i wydawnictwo Operon i Nowa Era.

Autorka : Angelika Stańczyk